

**ROCZNE SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY
ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE TURECKIM
ZA ROK 2017**

TUREK, MARZEC 2018 ROK

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	2
II. ZESPÓŁ DS. RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	2
III. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE TURECKIM	3
IV. ZADANIA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2016 ROKU	6
1. Działalność diagnostyczno-konsultacyjna. Prowadzenie naboru, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	6
2. Szkolenia dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.....	8
3. Pomoc i wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.....	9
4. Pomoc i wsparcie w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych	10
5. Organizowanie pomocy wolontariuszy.....	11
6. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.....	11
7. Pomoc prawna w zakresie prawa rodzinnego	12
8. Okresowa ocena sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ocen rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.....	12
9. Badania psychologiczne kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dokonywanie analiz dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	12
10. Poradnictwo i terapia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	13
11. Szkolenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji	14
12. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.....	14
13. Opieka nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku	15
14. Wsparcie i pomoc dla dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej.....	15
15. Inne działania promocyjne	16
V. PODSUMOWANIE.....	17

I. WSTĘP.

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego oraz najlepszym dla dzieci, nigdy niedającym zastąpić się w pełni, środowiskiem wychowania i opieki nad nimi. Jednak niekiedy dochodzi do niewłaściwego wypełniania funkcji przez naturalną rodzinę i wówczas zachodzi potrzeba ograniczenia jej autonomii i podjęcia interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2017r., poz. 697 ze zm.) w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat. System pieczy zastępczej to: zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą dzielimy na rodzinną (rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka) i instytucjonalną (placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne).

Zadania powiatu w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Do zakresu działania powiatowego centrum pomocy rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie tureckim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, zwane dalej „Centrum”, któremu Starosta zlecił realizację tego zadania.

Zgodnie z ww. ustawą w Centrum funkcjonuje Zespół do Spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

II. ZESPÓŁ DS. RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizujący zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej składał się z kierownika działu, czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz psychologa. Zespół był wspierany przez radcę prawnego. Członkowie zespołu spotykali się średnio 1-2 razy w miesiącu w celu omówienia sytuacji poszczególnych osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, sytuacji dzieci oraz strategii dalszego postępowania. Poza omawianiem bieżących spraw rodzin zastępczych/rodzinnego domu dziecka i dzieci w nich umieszczonych, spotkania dotyczyły również m.in. kwestii szkoleń i kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej, szkoleń i warsztatów dla osób już pełniących ww. funkcje, promocji rodzinnej pieczy zastępczej oraz przygotowywania imprezy okolicznościowej i ogłoszenia konkursów plastycznych dla dzieci. W 2017r. takich spotkań było 16.

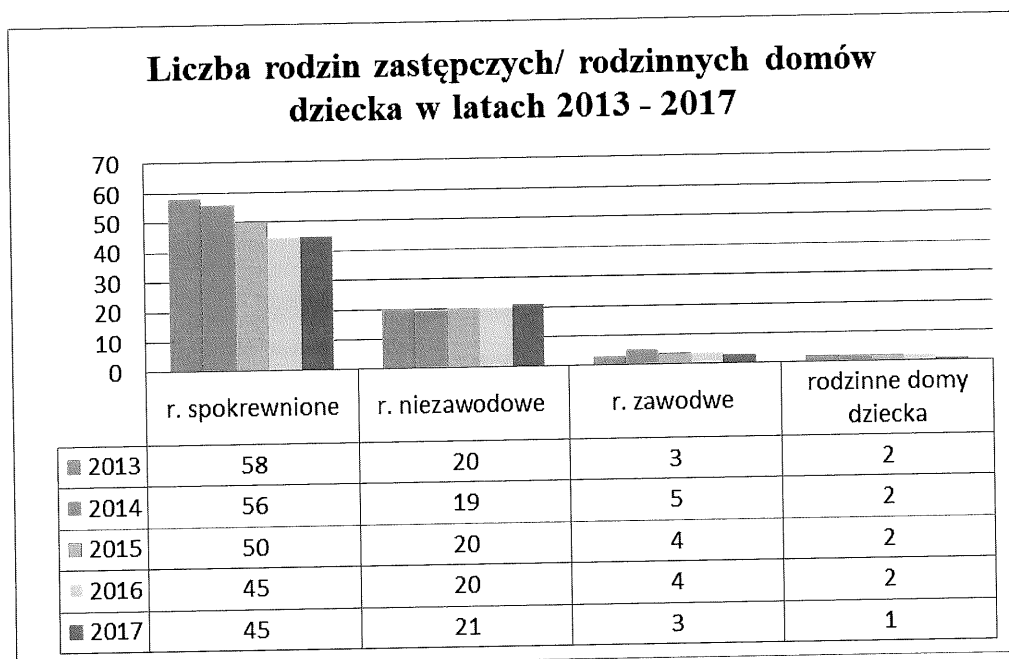
Ponadto w okresie od 1 kwietnia 2017r do 31. grudnia 2017r. Zespół był wspierany przez dodatkowych specjalistów: psychologa, socjoterapeutę, logopedę i radcę prawnego. Środki na ich zatrudnienie oraz dodatkowe wsparcie w postaci szkoleń, warsztatów, superwizji, grup wsparcia i wyjazdu szkoleniowego zostały pozyskane ze źródeł zewnętrznych w ramach projektu pn:

"Poprawa dostępu oraz rozszerzenie usług opiekuńczych i asystenckich oraz usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w Powiecie Tureckim" współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne Poddziałanie 7.2.1 Usługi społeczne- projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

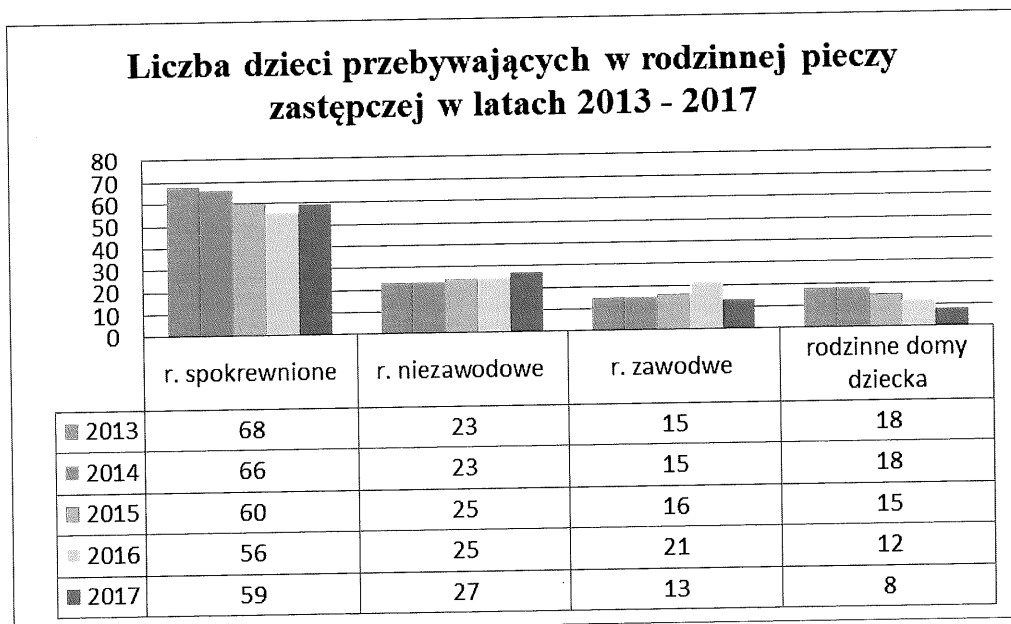
III. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE TURECKIM.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017r. na terenie powiatu tureckiego ogółem funkcjonowało 69 rodzin zastępczych, w tym:

- 3 rodziny zastępcze zawodowe (1 o charakterze pogotowia rodzinnego),
 - 21 rodzin zastępczych niezawodowych,
 - 45 rodzin zastępczych spokrewnionych
- oraz 1 rodzinny dom dziecka, w których łącznie przebywało 107 dzieci/pełnoletnich wychowanków.

Źródło: Dane własne PCPR w Turku.

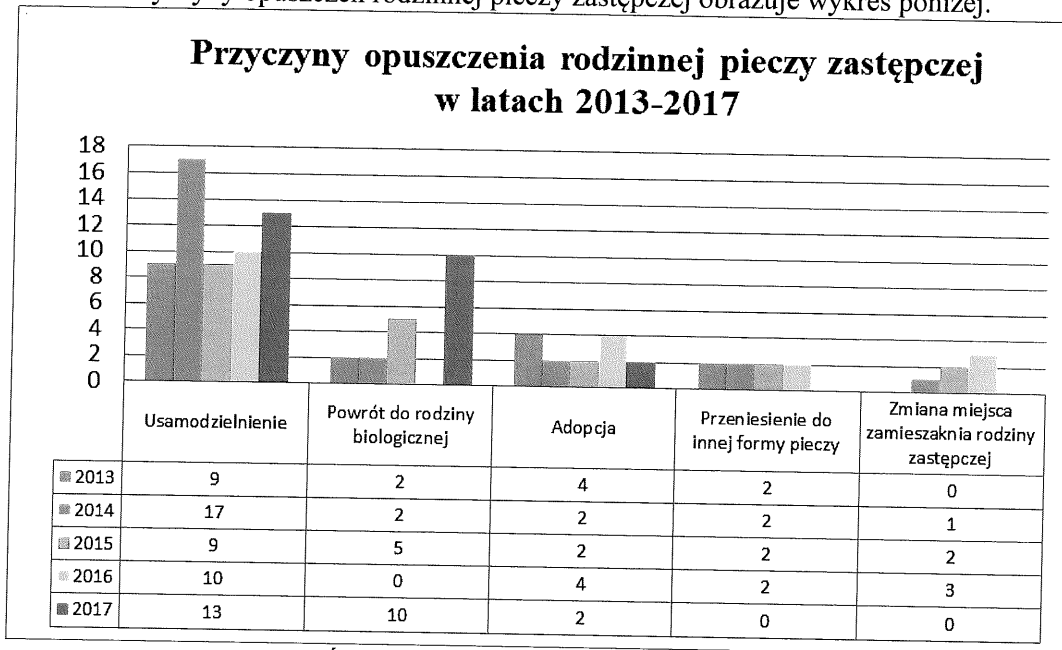
Źródło: Dane własne PCPR w Turku.

ROCZNE SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIELICZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE TURECKIM ZA ROK 2017

Kwestia umieszczeń dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i ustanawiania rodzin zastępczych były regulowane na podstawie postanowień sądu.

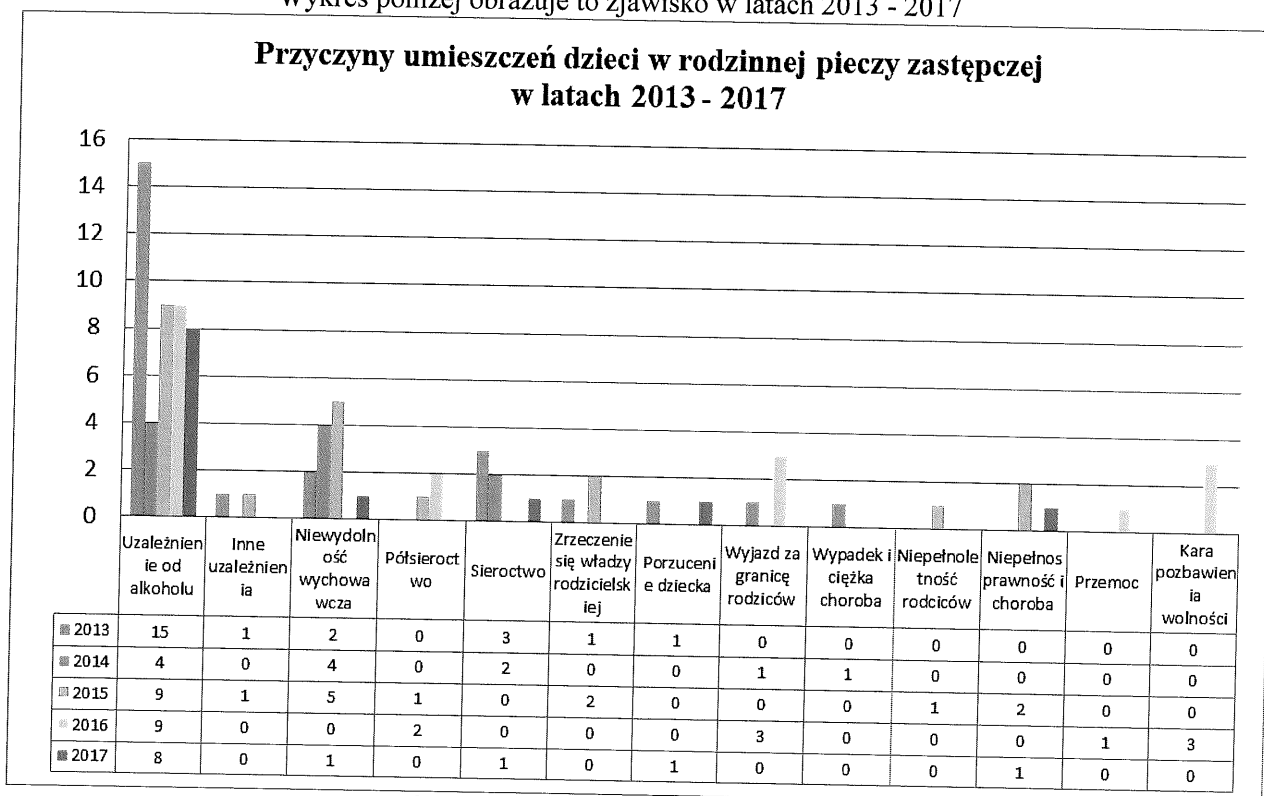
W 2017r. rozwiązano 15 rodzin zastępczych, natomiast 5 rodzin zastępczych zostało utworzonych, w których zostało umieszczonych 12 dzieci, natomiast 25 opuściło rodzinną pieczę zastępczą. W porównaniu z ubiegłymi latami jest to systematyczny spadek umieszczeń. Natomiast jest coraz więcej dzieci/pełnoletnich wychowanków, którzy opuszczają rodzinną pieczę zastępczą.

Przyczyny opuszczeń rodzinnej pieczy zastępczej obrazuje wykres poniżej.

Źródło: Dane własne PCPR w Turku.

Przyczyny umieszczeń dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej były bardzo różne. Wykres poniżej obrazuje to zjawisko w latach 2013 - 2017

Źródło: Dane własne PCPR w Turku.

ROCZNE SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIELICZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE TURECKIM ZA ROK 2017

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż 9 dzieci przebywało tymczasowo w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia, które następnie zostały umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej i zawodowej.

Stan rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2014- 2017 (stan na ostatni dzień danego roku)..

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	2014		2015		2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona	45	53	39	46	41	49	36	49
Rodzina zastępcza niezawodowa	17	18	20	25	20	25	16	19
Rodzina zastępcza zawodowa	4	12	4	13	3	13	3	7
Rodzinny dom dziecka	2	12	2	12	2	8	1	7
OGÓLEM	68	95	65	96	66	95	56	82

Źródło: Dane własne PCPR w Turku..

Liczba umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2014-2017 (stan na ostatni dzień danego roku).

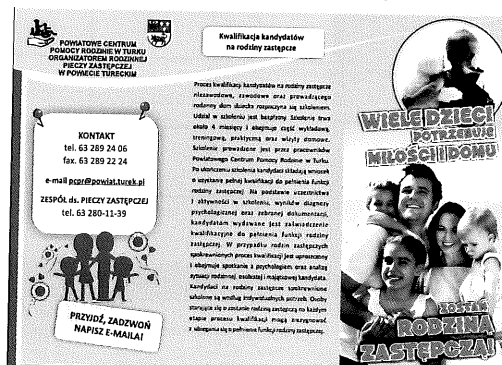
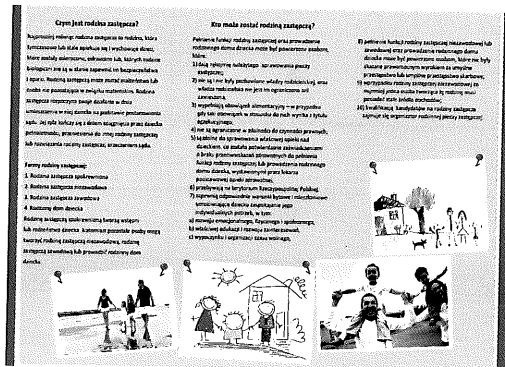
Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Lata			
	2014	2015	2016	2017
Rodzina zastępcza spokrewniona	7	6	10	10
Rodzina zastępcza zawodowa	4	5	8	0
Rodzina zastępcza niezawodowa	1	7	0	2
Rodzinny dom dziecka	0	3	0	0
OGÓLEM	12	21	18	12

Źródło: Dane własne PCPR w Turku.

IV. ZADANIA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIELICZY ZASTĘPCZEJ W 2015 ROKU.

1. Działalność diagnostyczno-konsultacyjna. Prowadzenie naboru, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Centrum, realizując zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach prowadzenia naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przygotowało ulotki, plakaty oraz banery widoczne poniżej.

Zostały one upowszechnione w poszczególnych urzędach gmin i miast powiatu, ośrodkach pomocy społecznej, placówkach oświatowych, placówkach leczniczych, urzędzie pracy, dużych zakładach pracy oraz w innych placówkach i instytucjach funkcjonujących na terenie powiatu tureckiego. Ponadto aktualne informacje dotyczące poszukiwania i szkolenia kandydatów były umieszczane na stronie internetowej Centrum, powiatu tureckiego oraz w lokalnych mediach internetowych.

Kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka dokonuje zawsze zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej tj. kierownik działu, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz psycholog, pod nadzorem dyrektora. Zespół gromadzi i analizuje dokumentację w sprawie danej rodziny, m.in. zaświadczenia od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, opinii z: OPS, policji, pracodawcy oraz ze szkoły, jeśli kandydaci mają własne dzieci w wieku szkolnym. Poza tym pracownik spotyka się z kandydatami w środowisku ich zamieszkania, wypełnia kwestionariusz, ocenia warunki mieszkaniowe oraz socjalno – bytowe rodziny, a psycholog wydaje opinię o predyspozycjach i motywacjach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Wprowadzenie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spowodowało, że wszystkie programy szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy

dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego były ważne do końca 2013 roku. W związku z tym pracownicy Centrum napisali autorski program dla ww. kandydatów pn. „MÓJ DOM TWOIM DOMEM”. Program przeznaczony jest do szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Program został napisany przez psychologa, pracownika socjalnego oraz dwóch koordynatorów pod kierownictwem dyrektora Centrum. Szkolenie podstawowe obejmuje: elementy prawa rodzinnego, zagadnienia z zakresu praw dziecka oraz funkcjonowania pieczy zastępczej, wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, wiedzę o rozwoju dziecka i wpływie środowiska na jego rozwój, informacje o znaczeniu rodziny biologicznej w życiu dziecka, wiedzę o potrzebach edukacyjnych dzieci, wspomaganie rozwoju dzieci z zaburzeniami, podstawową wiedzę o uzależnieniach oraz wiedzę o organizacji pobytu dziecka w pieczy zastępczej i wpływie pieczy zastępczej na środowisko rodziny zastępczej. Obejmuje ono 13 spotkań, w tym 12 spotkań po 4 godziny i 1 spotkanie – 2 godziny oraz 10 godzin praktyk w celu zapoznania się z doświadczeniami rodzin, które sprawują pieczę zastępczą.

Minister Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dnia 19.11.2013r. nr 22/2013/RZ zatwierdził ww. program na 5 lat.

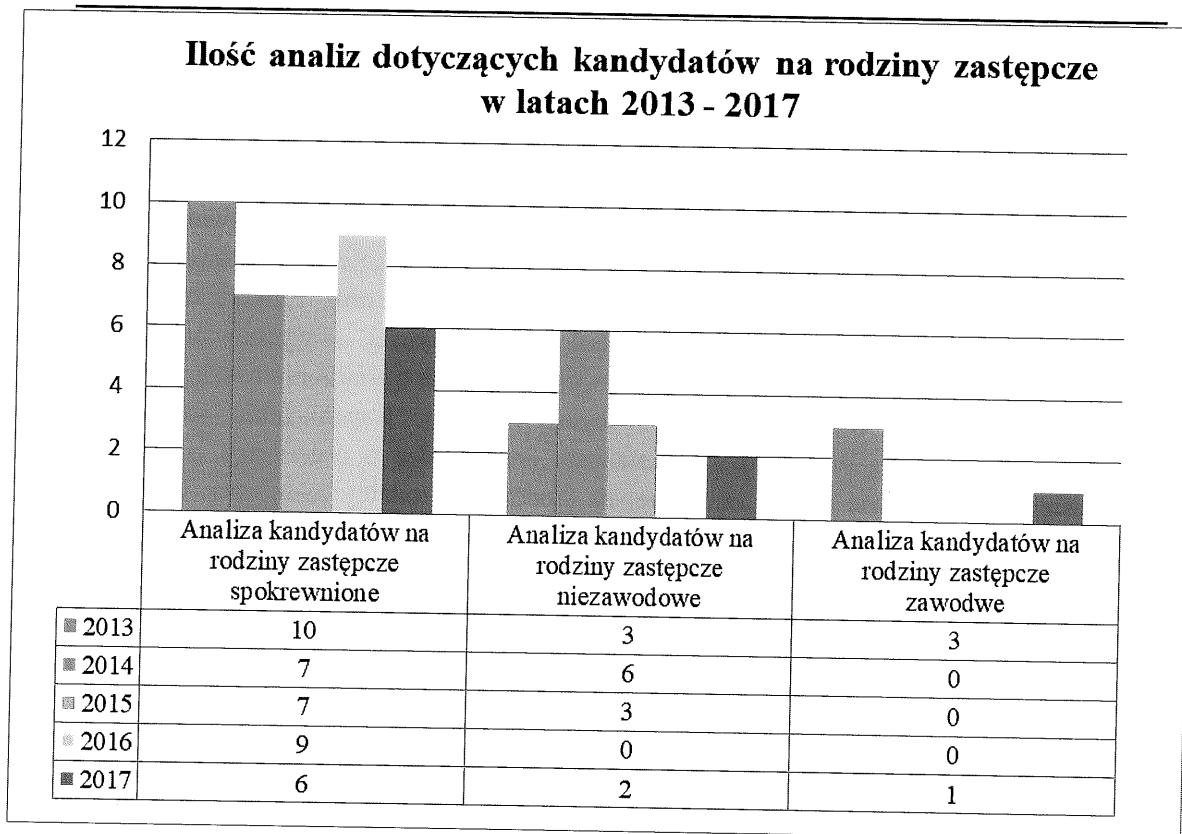
Od 2014r. kandydaci na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego byli szkoleni, bez dodatkowych kosztów, tym właśnie programem.

Centrum w 2017r. do szkolenia zgłosiło się 3 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Szkolenie tych osób planowane jest na 2018r.

W 2017r. pracownicy PCPR w Turku przeprowadzili szkolenie dla 9 kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze. Szkolenie było prowadzone w trybie indywidualnym, dostosowane do sytuacji kandydatów i dziecka umieszczanego w tej rodzinie zastępczej.

W 2017r. dokonano analiz 9 rodzin- 15 osób - kandydatów na rodziny zastępcze 2 – niezawodowe, 1 zawodową, 6 spokrewnione. W tych przypadkach zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej po analizie zgromadzonej dokumentacji w sprawie danej rodziny, wywiadzie w środowisku i badaniu psychologicznym, wydawał opinie czy kandydaci spełniają wymogi do ustanowienia ich rodziną zastępczą.

Spośród ww. kandydatów, 1 rodzina zdaniem zespołu nie kwalifikowała się do pozostania rodziną zastępczą z powodu braku predyspozycji i motywacji (mimo tego w tym przypadku sąd wydał postanowienie o umieszczeniu dziecka w rodzinie). Jedni kandydaci wycofali swój wniosek o ustanowienie ich rodziną zastępczą, mimo pozytywnej opinii zespołu, a dziecko trafiło do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto jedna rodzina nie dokończyła procesu kwalifikacji i nie przystąpiła do badania psychologicznego w konsekwencji wycofała swój wniosek o ustanowienie ich rodziną zastępczą, a dziecko którym mieli się opiekować trafiło do niezawodowej rodziny zastępczej. W jeszcze jednym przypadku sąd umorzył postępowanie i zadecydował, iż dziecko nie trafi do rodzinnej pieczy zastępczej tylko pozostanie pod opieką rodziców. Natomiast w pozostałych 5 przypadkach po pozytywnej opinii zespołu kandydaci zostali ustanowieni rodziną zastępczą.

Źródło: Dane własne PCPR Turek.

2. Szkolenia dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

1) Szkolenia dla funkcjonujących rodzin zastępczych.

Centrum w 2017r. w ramach ww. projektu zorganizowało 3 cykle szkoleniowe dla 3 grup osób pełniących funkcję rodzin zastępczych: dla spokrewnionych 2 grupy oraz dla niezawodowych, zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, z terenu powiatu tureckiego. Każdy cykl trwał przez 3 dni i obejmował następującą tematykę:

1. Kto z nami mieszka czyli jak zrozumieć dziecko z „Zespołem zaburzenia więzi” i budować nowe prawidłowe więzi i relacje.
2. Tożsamość dziecka, a rodzina naturalna.
3. Bunt, agresja wycofanie...- metody wychowawcze w pracy z dziećmi i młodzieżą sprawiającą problemy wychowawcze.

Szkolenie było prowadzone przez doświadczonych trenerów.

W każdym cyklu szkolenia udział brało 40 osób i łącznie zostały przeszkolone 43 osoby.

Osoby biorące udział w szkoleniu podkreślały jego zasadność i potrzebę oraz wyrażały chęć kolejnego uczestnictwa w podobnych formach doskonalenia ich umiejętności w różnych zakresach.

2) Superwizja dla zawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

W celu profesjonalizacji i rozwiązywaniu bieżących spraw i problemów, rodziny zastępcze zawodowe oraz prowadzący rodzinny dom dziecka uczestniczyły w spotkaniach superwizyjnych. Odbyły się 4 takie spotkania, a każde z nich trwało 3 godziny.

3) Warsztaty dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Przeprowadzono cykl warsztatów z dziećmi przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, w poszczególnych grupach wiekowych. Warsztaty te oprócz wzajemnego poznania i integracji miały takie cele jak: kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie, komunikacji, budowaniu poczucia własnej wartości, kształtowanie umiejętności autoprezentacji i podejmowania decyzji, planowania czy kształtowania nawyków prozdrowotnych. Każdy cykl warsztatów dla 4 grup wiekowych obejmował 3 dni spotkań. Łącznie w warsztatach wzięło udział 60 dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej.

4) Wyjazd szkoleniowy.

Osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych/ prowadzącego rodzinny dom dziecka wraz ze swoimi podopiecznymi skorzystali z 5 dniowego wyjazdu szkoleniowego. Podczas niego osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych uczestniczyli w szkoleniach natomiast dzieci i młodzież skorzystali z zajęć animacyjnych. Łącznie z tej formy wsparcia skorzystało 81 osób (29 osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz 52 dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej).

3. Pomoc i wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zostały objęte wsparciem i pomocą czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Praca koordynatorów skupia się przede wszystkim na pracy i spotkaniach z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka w ich środowisku zamieszkania, telefonicznie lub innych miejscach.

Dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej został opracowany plan pomocy. W 2016r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przygotowali 13 plany pomocy dziecku oraz 137 aktualizacji planów.

W rodzinnej pieczy zastępczej przebywają dzieci w wieku do 18 roku życia, ale również pełnoletni wychowankowie, którzy zdecydowali się pozostać w pieczy zastępczej, a osoby pełniące tę funkcję wyraziły na to zgodę. W związku z tym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierali również pełnoletnich wychowanków, opracowywali z nimi indywidualne programy usamodzielnienia, przynajmniej raz na pół roku dokonywali oceny tych programów oraz ich korekt w łącznej liczbie 48.

Koordynatorzy opiniowali wnioski dotyczące:

- dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka - 13,
- jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - 16,
- otrzymania środków finansowych na utrzymanie lokalu rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych - 3,
- przedłużenia pobytu dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego - 7,
- umieszczenia w tym samym czasie większej liczby dzieci - 1
- zgłaszania do adopcji, rozdzielania bądź nie, rodzeństwa w celu przysposobienia - 8,
- wyznaczania opiekuna usamodzielnienia - 8,
- w sprawie kontaktów matki z dzieckiem -1,
- w sprawie zatrudnienia osoby do pomocy w rodzinie zastępczej zawodowej - 1,
- w sprawie zasadności uregulowania sytuacji prawnej dziecka - 10.

Realizacja zadań przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2014 - 2017.

Lp.	Rodzaj zadania	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów
		2014	2015	2016	2017
1.	Praca i wizyty w środowisku zamieszkania rodzin zastępczych.	909	1379	1506	1282
2.	Przygotowanie planów pomocy dziecku/aktualizacji planów pomocy.	13/163	17/146	22/160	13/137
3.	Opracowanie indywidualnych programów usamodzielnienia oraz oceny i korekt ww. programów.	63	73	61	48
4.	Opiniowanie wniosków.	32	40	43	68
5.	Współpraca ze środowiskiem lokalnym.	357	484	629	433

Źródło: Dane własne PCPR w Turku.

W związku z wykonywaniem swoich obowiązków koordynatorzy kontaktowali się ze środowiskiem lokalnym. Pod tym pojęciem kryje się współpraca z rodzinami biologicznymi dzieci, placówkami oświatowymi, ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami służby zdrowia, kuratorami, sądem czy ośrodkiem adopcyjnym.

4. Pomoc i wsparcie w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

W ramach tego działania w 2017r. funkcjonowały 3 grupa wsparcia:

- 1) dla rodzin zastępczych spokrewnionych, której spotkania odbywały się raz na kwartał począwszy od kwietnia 2017r;
- 2) dla zawodowych, niezawodowych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka, której spotkania odbywały się co miesiąc począwszy od czerwca 2017r;
- 3) dla usamodzielnianych wychowanków, której spotkania odbywały się raz na kwartał począwszy od kwietnia 2017r. Łącznie odbyło się 13 takich spotkań każde po 2 godziny.

Grupa wsparcia miała charakter otwarty, nie miała stałego składu – uczestnicy brali udział w spotkaniach zgodnie ze swoją wewnętrzną gotowością w danym momencie.

Ideą grupy wsparcia jest przede wszystkim idea samopomocy, korzystania z siły i wsparcia grupy, jako poza formalnego rodzaju pomocy.

Poprzez udział w grupie wsparcia rodzice zastępczy otrzymują możliwość:

- uzyskiwania i dawania wsparcia w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej,
- doskonalenia umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z emocjami, radzenia sobie w sytuacjach napięcia (stresu),
- inicjowania i wzmacniania pozytywnych zmian w systemie rodzinnym,
- pogłębienia wglądu w siebie (wzrost świadomości przeżywanych emocji, swoich przekonań, pragnień, potrzeb, wartości, celów, a także rozpoznanie własnych zasobów i rozumienie ograniczeń),
- przeznaczenia czasu dla siebie jako rodzica zastępczego,
- zapobiegania wyczerpaniu i wypaleniu.

W 2017r. żadna z rodzin nie wniosowała o udzielenie wsparcia w formie rodziny pomocowej.

5. Organizowanie pomocy wolontariuszy.

Pomoc wolontariuszy była proponowana rodzinom zastępczym/prowadzącemu rodzinny dom dziecka przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto informacja o możliwości skorzystania z takiej formy pomocy była umieszczona na stronie internetowej Centrum. W kilku środowiskach udało się wprowadzić wolontariuszy i dotyczyła ona pomocy edukacyjnej, w odrabianiu prac domowych i nadrabianiu zaległości.

6. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

W prawidłowym wypełnianiu zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej niezbędna jest ścisła współpraca z Sądem Rejonowym w Turku (Wydział Rodzinny i Nieletnich), zespołem kuratorskiej służby sądowej, ośrodkami pomocy społecznej, komendą powiatową policji, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, szkołami, podmiotami leczniczymi oraz stowarzyszeniami z terenu powiatu tureckiego. Wysoko oceniamy powyższą współpracę, gdyż dzięki zintegrowanym działaniom pomoc jest skuteczniejsza i kompleksowa. Spotkania z przedstawicielami tych instytucji odbywają się w miarę potrzeb oraz problemów pojawiających się w rodzinnej pieczy zastępczej, podczas spotkań dotyczących oceny sytuacji dziecka oraz rodziny zastępczej.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym.

Lp	Typ instytucji	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów
		2014	2015	2016	2017
1.	Szkoły, przedszkola, specjalne ośrodki szkolno wychowawcze, środowiskowy hufiec pracy, praktyki zawodowe, poradnie psychologiczno - pedagogiczne.	163	223	227	139
2.	Kuratorzy, Policja, Sąd Rejonowy w Turku.	47	14	24	19
3.	Asystenci rodziny, MOPS, GOPS.	26	71	81	76
4.	Lekarze specjaliści, poradnie.	23	13	22	6
5.	Rodzice biologiczni.	86	120	243	168
6.	Inne instytucje np. ZUS, KRUS, wydziały świadczeń, PUP, agencja RiMR, PGKiM, UG i Miast i OA.	5	31	24	17
7.	Placówki opiekuńczo – wychowawcze na terenie powiatu.	7	12	8	8
RAZEM:		357	484	629	433

Źródło: Dane własne PCPR Turek.

Wszystkie ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu tureckiego, zespół kuratorskiej służby sądowej, jak i komenda powiatowa policji posiadali informację o funkcjonowaniu rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, gdzie m.in. powinny trafić dzieci w związku z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz przekazano dane kontaktowe pracowników Centrum odpowiedzialnych za umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej.

7. Pomoc prawna w zakresie prawa rodzinnego.

Poradnictwo prawne oraz wsparcie w tym zakresie funkcjonującym rodzinom zastępczym było udzielone przez radcę prawnego. Poradnictwo prawne dotyczyło przede wszystkim uzyskania świadczeń emerytalno – rentowych, świadczeń alimentacyjnych, ustaleń dotyczących władzy rodzicielskiej, spłat pożyczek i egzekucji komorniczej oraz postępowań spadkowych. 47 rodzin zastępczych osobiście skorzystały z poradnictwa prawnego, a pozostałe kwestie prawne dotyczące osób sprawujących rodziną pieczę zastępczą były wyjaśniane za pośrednictwem koordynatorów lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej po wcześniejszej konsultacji z radcą prawnym.

8. Okresowa ocena sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ocen rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy lub raz na 3 miesiące w przypadku dzieci do 3 roku życia, dokonywać oceny sytuacji dziecka i informować sąd o całokształcie sytuacji dziecka.

W związku z tym dokonano 147 ocen sytuacji dzieci. Ocen tych dokonywali pracownicy pracujący w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, rodziny zastępcze, rodzice biologiczni, przedstawiciele szkół, ośrodka adopcyjnego oraz ośrodków pomocy społecznej zapraszani na posiedzenie zespołu. Po wszystkich ocenach sytuacji dzieci sąd był informowany o zasadności pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej oraz o całokształcie sytuacji każdego dziecka.

Ocen rodzin zastępczych dokonuje się rzadziej niż ocen sytuacji dzieci, pierwszej do roku od umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, następnie po roku od pierwszej oceny, a kolejne nie rzadziej niż co 3 lata. Ocen rodzin zastępczych było 17, wszystkie pozytywne z ewentualnymi wskazaniem do pracy.

9. Badania psychologiczne kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

Zadanie to było realizowane przez psychologów zatrudnionych w Centrum. Specjaliści opracowali:

- 8 opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- 10 opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych/ prowadzących rodzinne dom dziecka,
- 24 opinii dotyczących: pracy z dzieckiem, kontaktów dziecka z rodziną biologiczną, przysposobienia dziecka,
- 12 diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej.

10. Poradnictwo i terapia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Psycholog wchodzący w skład Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz zatrudniony w ramach projektu zapewnił rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwo, które miało na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, a także prowadzenie konsultacji, poradnictwa i terapii z osobami sprawującymi pieczę zastępczą i ich dziećmi oraz z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych i pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej. W ramach wykonywanych działań psycholog nawiązał 283 kontaktów.

Szczegółowy podział ww. kontaktów prezentuje poniższa tabela.

L.p.	Rodzaj kontaktu	Liczba kontaktów	Liczba kontaktów
		2016	2017
1.	Kontakt z rodzinami zastępczymi/prowadzącymi rodzinne domy dziecka	80	158
2.	Kontakt z rodziną biologiczną dziecka	19	1
3.	Kontakt ze szkołą/przedszkolem	0	3
4.	Kontakt z pracownikiem socjalnym / asystentem rodziny	5	0
5.	Kontakt z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej	166	121
OGÓLEM		270	283

Źródło: Dane własne PCPR Turek.

Poradnictwo specjalistyczne udzielane przez psychologów dotyczyło głównie problemów wychowawczych, problemów rodzinnych, relacyjnych, emocjonalnych i niepełnosprawności. Wsparcie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą odbywało się podczas spotkań w Centrum, jak i również w środowisku zamieszkania rodziny zastępczej gdy wymagała tego indywidualna sytuacja rodziny/ dziecka.

Poradnictwo psychologiczne	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą	25	35	25	147

Źródło: Dane własne PCPR Turek.

Poza tym psycholog wspierał również koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ich pracy z osobami sprawującymi rodzinną pieczę zastępczą na bieżąco, poprzez indywidualne konsultacje.

Dzięki temu w sposób pośredni przyczyniał się do prawidłowego funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie tureckim.

11. Szkolenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- Moderowanie relacji z trudnymi rodzinami zastępczymi. Budowanie motywacji do zmiany, kształtowanie relacji w procesie pomagania - Warszawa
- „Kongres rodzin” - Ostrów Wielkopolski
- Szkolenie o ochronie danych osobowych – Turek
- „Budowanie programów usamodzielnień” - Nowy Świat
- konferencja dotycząca procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej,
- udział w ogólnopolskiej konferencji szkoleniowej dyrektorów, koordynatorów r.p.z oraz psychologów poświęconej pieczy zastępczej – Zakopane,
- rozpoczęcie dodatkowych studiów.

Szczególne znaczenia dla jakości pracy świadczonej przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej miał ich udział z superwizji. Spotkania superwizyjne odbywały się cyklicznie, co drugi miesiąc. Dzięki temu koordynatorzy mogli na bieżąco omawiać problemy pojawiające się w pracy z rodzinami zastępczymi/ prowadzącymi rodzinne domy dziecka i szybko reagować w celu rozwiązania trudności.

12. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Z chwilą umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej ich rodzice zgodnie z ustawą mają 18 miesięcy, aby rozwiązać swoje problemy i aby dzieci mogły wrócić pod ich opiekę. Po upływie tego czasu, Centrum ma obowiązek poinformować właściwy sąd albo o możliwości powrotu danego dziecka pod opiekę rodziców, bądź złożyć wniosek o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka tj. pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców.

W związku z tym w 2017r Centrum poinformowało Sąd Rejonowy w Turku o możliwości powrotu 7 dzieci pod opiekę rodziców, postępowania w tej sprawie zakończyło się powrotem dzieci pod opiekę rodziców. Ponadto jeszcze 3 dzieci w 2017r wróciło pod opiekę rodziców w konsekwencji złożonych wcześniej przez Centrum wniosków. Ponadto złożono 10 wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej, z tego 2 nadal nie zostały rozstrzygnięte, w 2 przypadkach sąd nie znalazł przesłanek do pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców i pozostawił jej ograniczenie, a w pozostałych przypadkach rodzice zostali tych praw pozbawieni.

W wyniku wniosków Centrum i decyzji sądu, informacje dotyczące 9 dzieci mających uregulowaną sytuację prawną, zostały przekazane do ośrodka adopcyjnego. W stosunku do 4 dzieci zasadne było ich przysposobienie, w jednym przypadku mimo braku spokrewnienia rodzina zastępcza nie wyraziła zgody na przysposobienie dziecka przez inne osoby, a w pozostałych przypadkach ze względu na silne więzi z rodziną zastępczą, nie było wskazania do przysposobienia. Wszystkie postępowania są w toku.

W 2017r. procesy adopcyjne 4 dzieci zakończyły się przysposobieniem.

13. Opieka nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

W 2017r nie było konieczności organizowania opieki nad dzieckiem w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie mogli sprawować opieki z powodów zaplanowanego wypoczynku, powodów zdrowotnych czy losowych. Mimo to pracownicy PCPR kontaktowali się i rozmawiali z rodzinami, które spełniają wymogi formalne do pełnienia funkcji rodziny pomocowej. Kandydaci do podjęcia się takiej funkcji byli, jednak nie było takiej konieczności.

14. Wsparcie i pomoc dla dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej.

1) Warsztaty dla dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Przeprowadzono cykl warsztatów dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, w poszczególnych grupach wiekowych. Warsztaty te oprócz wzajemnego poznania i integracji miały takie cele jak: kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie, komunikacji, budowaniu poczucia własnej wartości, kształtowanie umiejętności autoprezentacji i podejmowania decyzji, planowania czy kształtowania nawyków prozdrowotnych. Każdy cykl warsztatów dla 4 grup wiekowych obejmował 3 dni spotkań. Łącznie w warsztatach wzięło udział 60 dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej.

2) Wyjazd szkoleniowy.

Dzieci i młodzież przebywająca w rodzinnej pieczy zastępczej wraz ze swoimi opiekunami pod koniec sierpnia uczestniczyła w 5 dniowym wyjeździe szkoleniowym. Podczas niego skorzystali z zajęć warsztatowych i animacyjnych. Łącznie z tej formy wsparcia skorzystało 81 osób (29 osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz 52 dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej).

3) Grupa wsparcia.

W 2017r. funkcjonowała grupa wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, której spotkania odbywały się raz na kwartał począwszy od kwietnia 2017r. Łącznie odbyły się 3 takie spotkania każde po 2 godziny. Grupa wsparcia miała charakter otwarty, nie miała stałego składu – uczestnicy brali udział w spotkaniach zgodnie ze swoją wewnętrzną gotowością w danym momencie.

4) Zapewnienie wsparcia logopedycznego.

W okresie od kwietnia do grudnia 2017r. średnio 4 razy w miesiącu wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej, mający problemy w prawidłową wymową byli objęci terapią

logopedyczną. Spotkania miały charakter indywidualny. We wskazanym okresie logopeda przepracował 180 godzin.

5) Zapewnienie wsparcia socjoterapeutycznego.

W okresie od kwietnia do grudnia 2017r. średnio 4 razy w miesiącu wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej, podzieleni na grupy wiekowe skorzystali z zajęć socjoterapeutycznych. We wskazanym okresie socjoterapeuta przepracował 144 godzin.

15. Inne działania promocyjne.

1) Spotkanie integracyjne „Bajkowe Andrzejki”.

W dniu 24 listopada br. w piątkowe popołudnie odbyło się spotkanie dzieci, młodzieży i opiekunów rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej pod nazwą „Bajkowe Andrzejki”. Spotkanie zostało zorganizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku. Uczestniczyli w nim przedstawiciele władz powiatu tureckiego, radni powiatu tureckiego oraz przedstawiciele Sądu Rejonowego w Turku Wydziału Rodzinnego i Nieletnich. Licznie na spotkanie przybyli rodzice zastępczy, prowadzący rodzinny dom dziecka oraz dyrektor placówki opiekuńczo – wychowawczej. Nie zabrakło również dyrektora oraz pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, a przede wszystkim dzieci i młodzież przebywająca w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Dla dzieci najbardziej interesujące okazały się zaproponowane animacja, zabawy i konkursy w części integracyjno- animacyjnej. Nie mogło również w tym czasie zabraknąć wróż i zabaw andrzejkowych. Dorośli natomiast mogli w tym czasie spokojnie napić się kawy obserwując świetnie bawiące się pociechy. Natomiast żeby nie zabrakło wszystkim sił do zabawy i integracji zapewniony był syto zastawiony stół.

Było to trzecie spotkanie w takim gronie i wpisało się ono na stałe w działania i wydarzenia organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

2) Konkurs fotograficzny.

W dniu 9 października został ogłoszony konkurs fotograficzny pod nazwą „Jesień w obiektywie”. Zostało złożonych 25 prac przez dzieci w różnym wieku i tak laureatów wyłoniono w 5 kategoriach wiekowych, po jednym w każdej kategorii. Nagrody laureatom zostały wręczone na spotkaniu „Bajkowe Andrzejki”

V. PODSUMOWANIE.

Rok 2017 był kolejnym rokiem realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej przez Centrum. Z przedstawionych powyżej informacji wynika, iż wszystkie zadania wyznaczone organizatorowi były realizowane zgodnie z potrzebami. Rok ten był bardziej bogaty w różnego rodzaju działania, które wspierają prawidłowe funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tureckiego, dzięki środkom finansowym pozyskanym z zewnątrz. Znacznie wzrosła liczba udzielanych porad psychologicznych, liczba szkoleń, grup wsparcia czy zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej jak zajęcia z logopedą czy zajęcia socjoterapeutyczne. Są to nowe formy wsparcia proponowane przez Centrum, ale korzystanie wpływające na funkcjonowanie dzieci w pieczy zastępczej i pozwalające rozwiązywać pojawiające się problemy.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zapewniają ciągłość wsparcia i indywidualnej pomocy osobom zajmującym się rodzinną pieczą zastępczą. Jest to niezwykle ważne jeśli chodzi o pracę z ludźmi, gdzie zbudowanie zaufania jest konieczne, a to jest tylko możliwe jeśli osoby pomagające nie zmieniają się zbyt często.

Na podstawie wyżej przedstawionych danych wnioskować można, że zarówno liczba osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą jak i dzieci/pelnoletnich wychowanków pozostających w rodzinnej pieczy zastępczej powoli spada.

Jednocześnie niepokój budzi fakt, iż pomimo działań promocyjnych, od kilku lat brak jest kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe.

Potrzeby:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego,
- stworzenie warunków do skutecznego rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na formę zawodową,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz kontynuacja szkoleń dla istniejących rodzin zastępczych mających na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc dla dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- zapewnienie w budżecie powiatu środków finansowych na finansowanie świadczeń rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podniesienie ich kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, m.in. zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych.
- zatrudnienie pedagoga koniecznego do przeprowadzenia badań pedagogicznych oraz do wsparcia i pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym oraz dzieciom i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej.

Sporządził:

Zatwierdził:

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinnej w Turku

Edyta Michalak